

IZVEŠTAJ OMBUDSMANA

**U vezi sa: dodatnim zahtevom za razmatranje pitanja valjanog upravljanja
u
odluci ombudsmana o ispitivanju pritužbe Sabita Januzija, Ismeta Bahtijarija, Hadžija
Šalje i Isnija Kiljaja na rad Specijalizovanih veća Kosova i u vezi sa njihovim zahtevom
da ombudsman, u skladu sa svojim ovlašćenjima iz člana 49(5) Zakona br. 05/L-053 o
Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu, uputi Specijalizovanom veću
Ustavnog suda zahtev za ocenu ustavnosti pravilnika KSC-BD-25/Rev1**

Br. OMB-C-2024-02/03

Dana 10. jula 2024.

JAVNO

Ombudsman Specijalizovanih veća Kosova (u daljem tekstu: ombudsman) dana 10. jula 2024,

razmotrivši navedeni zahtev za ispitivanje navoda da je sekretar postupio suprotno principima valjanog upravljanja kad je usvojio izmenjeni Pravilnik o pravnoj pomoći iz 2024. donosi sledeću odluku:

I. POSTUPAK PRED OMBUDSMANOM

1. Dodatni zahtev za razmatranje zaveden je u kancelariji ombudsmana 22. maja 2024.

II. ČINJENICE

2. Činjenice koje su u osnovi inicijalne pritužbe izložene su u izveštaju OMB-C-2024-02/01.¹

¹ [V. izveštaj ombudsmana u predmetu OMB-C-2024-02, Odeljak II, i KSC-CC-2024-23 Referral by \(1\) Sabit Januzi, \(2\) Ismet Bahtijari and \(3\) Haxhi Shala to the Specialist Chamber of the Constitutional Court regarding the Constitutional Validity of KSC-BD-25/Rev1 /Zahtev \(1\) Sabita Januzija, \(2\) Ismeta Bahtijarija i \(3\) Hadžija Šalje za ocenu ustavnosti pravilnika KSC-BD-25/Rev1, upućen Specijalizovanom veću Ustavnog suda/, 2. april 2024.](#)

3. Zahtev za razmatranje inicijalne odluke i ocene ombudsmana opisani su u dokumentu OMB-C-2024-02/02.²

III. DODATNI ZAHTEV ZA RAZMATRANJE (zahtev u vezi sa valjanim postupanjem)

4. U zahtevu za dodatno razmatranje branioci podnosioca pritužbe traže da ombudsman ispita njihove navode o lošem upravljanju, konkretno navod da je sekretar usvojio Pravilnik o pravnoj pomoći iz 2024. bez prethodnih konsultacija i bez najave.
5. Branioci podnosioca pritužbe uputili su na sledeće:
 - a. Podneske koje su ombudsmanu uputili 25. aprila 2025. i 9. maja 2024. U tim podnescima, branioci su ponovili da su zabrinuti zbog toga što je izmenjeni Pravilnik o pravnoj pomoći usvojen “bez najave i bez konsultacija”. Podnosioci pritužbe tvrde da je Pravilnik o pravnoj pomoći KSC-BD-25/Rev1 usvojen bez ikakvih konsultacija i da postupak koji je prethodio donošenju tog administrativnog dokumenta ukazuje da sekretar nije poštovao pravila valjanog upravljanja.
 - b. Dokument KSC-CC-2024-23/F00001, zahtev koji su branioci uputili Specijalizovanom veću Ustavnog suda i u njemu izneti argumenti o pitanju valjanog upravljanja.
 - c. U zahtevu podnetom Specijalizovanom veću Ustavnog suda podnosioci pritužbe tvrde sledeće:
 - i. Usvajanje izmena bez konsultacija i najave predstavlja primer lošeg upravljanja;
 - ii. Iako su podnosioci pritužbe “očigledno zainteresovana strana”, oni nisu konsultovani ni obavešteni prilikom usvajanja izmena Pravilnika o pravnoj pomoći;
 - iii. Pravilo 3(2) Pravilnika o pravnoj pomoći iz 2020. godine predviđa da sekretar vodi evidenciju o postupku izmena i dopuna i da taj postupak može da stavi na uvid javnosti, dok član 41 Ustava predviđa opšte pravo na pristup javnim spisima, uključujući dokumente javnih ustanova i državnih organa, u koje spada i sekretar, te je od sekretara traženo da stavi na uvid postupak izmena i dopuna, što je sekretar odbio bez obrazloženja;
 - iv. Loše upravljanje onemogućava ostvarivanje ljudskih prava;

² V. [izveštaj ombudsmana u predmetu OMB-C-2024-02/02](#).

- v. Podnosioci pritužbe navode da pravilo 3 Pravilnika o pravnoj pomoći iz 2020. predviđa da se pravilnik može menjati i dopunjavati, i da sekretar to može učiniti *proprio motu*, ali da se jasno navodi da predlozi izmena i dopuna moraju biti 'obrazloženi' i da sekretar o njima treba da se konsultuje sa Nezavisnim predstavničkim telom specijalizovanih branilaca.

IV. OMBUDSMANOVA OCENA

A) Izmene su usvojene bez konsultacija

6. Zadatak ombudsmana Specijalizovanih veća Kosova je da nadzire, brani i štiti osnovna prava i slobode svih lica koja dolaze u kontakt sa Specijalizovanim većima i Specijalizovanim tužilaštvom. Prema pravilu 29(2)(a) Pravilnika o postupku i dokazima Specijalizovanih veća Kosova (u daljem tekstu: Pravilnik), ombudsman istražuje pritužbe primljene od lica koje tvrdi da su mu povređena prava od strane Specijalizovanih veća ili Specijalizovanog tužilaštva.
7. Ombudsman stoga može da razmatra radnje činjenja i nečinjenja Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva samo ukoliko one za posledicu imaju neopravdano narušavanje ili kršenje osnovnih prava lica koja s njima stupaju u kontakt.
8. Pored toga, prema pravilu 29(3)(b), ombudsman može odbiti zahtev ako iz njega ne proizilazi da je došlo do kršenja ljudskih prava.
9. Kad je reč o predmetnom pitanju, ombudsman podseća da je Pravilnik o pravnoj pomoći sekretar usvojio na osnovu člana 19(6) Zakona, koji propisuje sledeće: *"Specijalizovana veća usvajaju interna pravila, pravilnike i uputstva za rad, koja su neophodna za njihovo ispravno funkcionisanje, bezbednost ili pravičnost postupaka ili radi davanja pravne snage odredbama ovog Zakona."*
10. Ombudsman takođe podseća na pravilo 3(1) Pravilnika o pravnoj pomoći iz 2020. koje predviđa sledeće: *"Sekretar može da izmeni i dopuni ovaj pravilnik proprio motu ili na predlog za izmene i dopune. Predsednik i Nezavisno predstavničko telo specijalizovanih branilaca i zastupnika mogu da podnesu sekretaru obrazložene predloge izmena i dopuna. Sekretar može da se konsultuje s Nezavisnim predstavničkim telom specijalizovanih branilaca i zastupnika o svakom predlogu izmena i dopuna"*. (naglasak dodat)

11. U pravilu 3(1) se jasno navodi da sekretar nije dužan da se konsultuje sa Nezavisnim predstavničkim telom specijalizovanih branilaca o **bilo kom predlogu izmena i dopuna**. U stvari, mogućnost konsultovanja odnosi se na predloge izmena i dopuna koje iznesu predsednik suda ili Nezavisno predstavničko telo specijalizovanih branilaca, a ne na one koje sekretar uvede *proprio motu*. Pored toga, nigde se ne kaže da treba konsultovati bilo koje druge zainteresovane strane.
12. Bez obzira na argument podnosioca pritužbe da je postupak usvajanja Pravilnika o pravnoj pomoći iz 2024. protekao bez konsultacija, činjenica je da sekretar nema zakonsku obavezu da se o izmenama i dopunama tog Pravilnika konsultuje sa bilo kime i da je konsultovanje sa Nezavisnim predstavničkim telom specijalizovanih branilaca predviđeno kao opcija, i to samo kada predlog izmena i dopuna daju predsednik suda ili samo Nezavisno predstavničko telo specijalizovanih branilaca.
13. Ombudsman neće razmatrati argumente o tome da se sekretar nije konsultovao sa Nezavisnim predstavničkim telom specijalizovanih branilaca pošto podnosioci pritužbe u tom pogledu nemaju *locus standi* i ne mogu se smatrati predstavnicima Nezavisnog predstavničkog tela specijalizovanih branilaca.
14. Ombudsman takođe primećuje da do 22. februara 2024. nijedan od četvorice podnosioca pritužbe nije podneo zahtev za pravnu pomoć Specijalizovanih veća na osnovu Pravilnika o pravnoj pomoći iz 2020. Uz to, ombudsman je obavešten da su sva četvorica podnosioca pritužbe podnela zahtev za pravnu pomoć vlastima Kosova.
15. Posle 22. februara 2024, četvorica podnosioca pritužbe podnela su Sekretarijatu zahteve za pravnu pomoć u skladu s pravilom 6 izmenjenog Pravilnika o pravnoj pomoći:
 - g. Edvards je u ime svog klijenta g. Kiljaja 15. aprila 2024. podneo zahtev za pravnu pomoć;
 - dr Geri je u ime svog klijenta g. Bahtijarija 16. aprila 2024. podnela zahtev za pravnu pomoć;
 - g. Kedman je u ime svog klijenta g. Šalje 2. maja 2024. podneo zahtev za pravnu pomoć;
 - g. Ris je u ime svog klijenta g. Januzija 29. maja 2004. podneo zahtev za pravnu pomoć.

16. Podsećajući na mišljenje izneto u stavovima 10-12 gore, ombudsman smatra da ni podnosioci pritužbe ni njihovi branioci nemaju pravo da budu konsultovani ili obavješteni o predlozima izmena i dopuna Pravilnika o pravnoj pomoći iz 2020, budući da su zahtev za pravnu pomoć Specijalizovanih veća podneli tek nekoliko meseci nakon stupanja na snagu izmenjenog Pravilnika o pravnoj pomoći. S obzirom na to, ombudsman odbacuje argument četvorice podnosilaca pritužbe da su oni "očigledno zainteresovana strana" u ovoj stvari.
17. Ombudsman mora u celini da odbije ovaj deo pritužbe, u skladu s pravilom 29(3)(b), pošto podnosioci pritužbe nisu pokazali da postupak usvajanja Pravilnika o pravnoj pomoći iz 2024. za posledicu ima narušavanje ili kršenje njihovog osnovnog prava na pravično suđenje.

B) Postupak usvajanja izmena nije stavljen na uvid javnosti

18. U zahtevu upućenom Specijalizovanom veću Ustavnog suda, branioci podnosilaca pritužbe navode da sekretar nije stavio postupak usvajanja izmena na uvid javnosti, iako član 41 Ustava predviđa opšte pravo pristupa javnim spisima.
19. Branioci upućuju na pravilo 3(2) Pravilnika o pravnoj pomoći, koje predviđa da sekretar vodi evidenciju o postupku izmena i dopuna i da taj postupak može da stavi na uvid javnosti. Ta odredba predviđa da sekretar "*može po potrebi postupak izmena i dopuna da stavi u celini ili delimično na uvid javnosti*" (naglasak dodat), ali ne i da je to dužan da učini.
20. Branioci se takođe pozivaju na član 41 Ustava Kosova (u daljem tekstu: Ustav), koji predviđa opšte pravo na pristup javnim dokumentima i tvrde da tu spadaju i dokumenti javnih ustanova i državnih organa, među kojima je i sekretar. Međutim, član 41(2) glasi: "*Dokumenta koje poseduju javni i državni organi, su javna, osim onih kojima je pristup zakonom ograničen, zbog privatnosti, poslovnih tajni ili informacija koje su klasifikovane kao poverljive*".
21. Ombudsman podseća da član 62 Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu predviđa sledeće: "*Imajući u vidu pitanja bezbednosti i privatnosti, dokumenta, dokumentacija, spisi i arhive Specijalizovanih veća, Sekretarijata i Specijalizovanog tužilaštva ne smatraju se javnim dokumentima Kosova*", i da se u njemu dalje kaže: "*Nema opšteg prava pristupa spisima ili arhivama Specijalizovanih veća, uključujući Sekretarijat i Službu specijalizovanog tužioca*". Po mišljenju ombudsmana, član 62 Zakona je u skladu sa izuzetkom predviđenim članom 41(2) Ustava.

22. Imajući u vidu član 62 Zakona, dokumenti vezani za postupak izmene Pravilnika o pravnoj pomoći nisu javni dokumenti i sekretar nije ni na koji način obavezan da ih stavi na uvid javnosti. Član 41 Ustava takođe ne predviđa pravo pristupa takvim dokumentima.

23. Ombudsman stoga, u skladu sa pravilom 29(3)(b), mora da odbije ovaj deo pritužbe jer podnosioci pritužbe nisu pokazali da su Specijalizovana veća prekršila njihova osnovna prava.

V. ZAKLJUČAK

24. Ombudsman odbija pritužbu u celini.

PJETRO SPËRA, ombudsman Specijalizovanih veća Kosova

Dana 10. jula 2024.

U Hagu, Holandija